

PARK DWORSKI

AUGUŚCIN

1594

Nr. inv. 1594 dep.
BIBLIOTEKA
Zrządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac. Ogrod.
Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr. inv. 1594 dep.

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleni towarzysząca		Nazwa: AUGUSTIN
Rodzaj	klasztorny, zamkowy,	Adres: gm. Hymysk
parku / ogrodu:	pałacowy, dworski, miejski	Województwo: Pita
Czas powstania:	koniec XIX w.	Użytkownicy: 26. Szkoła Główna
Forma stylowa:	krajobrazowy	
Wielkość:	1,0 ha	

K R Y T E R I A		0	1	2	3	
		zły	mierny	dobry	b.dobry	
A Wartości zabytkowe	I. Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Osie i ciągi kompozycji /relacja z architekturą/		+			
	2. Układ dróg	+				
	3. Stopień przetrwania starodrzewia		+			
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu		+			
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury			+		
	II. Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych	+				
	2. Wartość historyczna układu /dawność/	+				
	3. Wartość obiektów architektury		+			
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju	+				
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne		+			
	III. Wartości tradycji historycznej /w sensie potencjalnych walorów turystycznych/					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem					7
B Wartości przyrodnicze i ekologiczne	I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów		+			
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody	+				
	3. Intensywność zadrzewienia		+			
	4. Stan zdrowotny drzewostanu		+			
	5. Znaczenie ekologiczne	+				
	Wartości przyrodnicze ogółem					3
Ogólna ocena obiektu						10

Analizę sporządził:

Data:

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych - podać na odwrocie karty.

Recenzja ewidencji parku

Park dworski, AUGUSTÓW, gm. Wyrzyk, wojew. Łódź

Autorzy ewidencji: mgr inż. Zofia de Mezer-Delechowaka
mgr Kazimierz Zygmund Rok opracow.: 1977

Ewidencja wykonana zgodnie z instrukcją, kompletna

Analiza historyczna: dwór /nie pałac/ pochodzi z połowy XIX wieku, odpowiednio też datować można założenie ogrodowe. "Rataj hrabiny" - czy chodzi tu o kamerdynera? /rataje zajmowali się uprawą roli/.

Wykorzystanie źródeł - więcej danych mogłaby ewentualnie dostarczyć księga wieczysta w Rej. Biurze Notarialnym, choć może ona nie wyróżniać rezydentów Augustowa w stosunku do głównej - jak się zdaje - majętności: Liszkowa.

Analiza układu przestrzennego - całość jest po stronie wschodniej, nie zachodniej.

Inwentaryzacja roślin - nie ma uwag.

Analiza stopnia zachowania - tego punktu brak, jednak w przypadku Augustowa wystarczają uwagi zawarte w punktach 2 i 3 rozdz. II.

Wnioski autorów ewidencji: wyznaczenie stref szuszone, natomiast słabą uwagę o niecelowości ochrony, zwłaszcza że dwór jest obiektem szarytkowym i wymaga parkowego otoczenia.

Dokumentacja fotograficzna - wystarczająca.

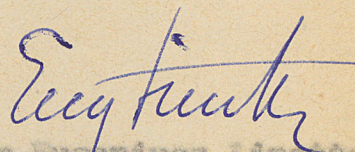
Ocena planu parku - opracowany sumiennie.

Ogólna ocena ewidencji - opracowana prawidłowo, z wyjątkiem wniosku końcowego, który najlepiej określić.

Konkluzja: ewidencja może być przyjęta, ze skróceniem jak wyżej.

Poznań, 3 listopada 1978

Recenzent:

/dr Eugeniusz Linetto/

Okresowy Ośrodek
Naczelniczości i Doradztwa Rolniczego
Stow. Inż. i Techn. Rolnictwa - S I T R
61-712 w Poznaniu — Dom Technika
ul. Stalingradzka 5/9, tel. 517-72 wew. 60

P A R K   D W O R S K I

A U G U S C I N

A R C H I W U M
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

N N   i m w .   1594 o l e p .

Rodzaj dokumentacji .	Katalog parków woj. piłskie pow. tom
Autorzy opracowania	1. mgr inż. Zofia de Mezer- Uciechowska 2. mgr Kazimierz Zygański
Konsultanci	mgr inż. Hipolit Rataj
Zamawiający	Urząd Wojewódzki - Piła
Zlecciodawca	S I T R Oddział Wojewódzki - Poznań
Rok opracowania	1977r.
Miejsce przechowania niniejszego opracowa- nia	Nr. inw.

S P I S

T R E Ś C I

	str
Metryczka parku.	
R o z d z i a ł I. Krótka analiza historyczna.	1
1. - ewolucja układu przestrzennego	1
2. - źródła do dziejów parku	2
R o z d z i a ł II. Charakterystyka stanu istniejącego	3
1. - układ przestrzenny	3
2. - skrócona inwentaryzacja roślin	4
3. - analiza układu przestrzennego	7
4. - rola obiektu w krajobrazie	7
R o z d z i a ł III. Wnioski	8
1. - dotyczące granicy ochrony konserwatorskiej	8
2. - dotyczące ewentualnej zmiany ~~zakresu~~ sposobu użytkowania	8
3. - dotyczące zakresu ~~renowacji~~ renowacji	8
Wniosek końcowy	9
M a p a	

1.	Adres:	miejscowość/dzielnica, ulica, nr/ Auguścín	gmina: Wyrzysk	powiat: -	województwo: pilskie
2.	Nazwa parku:	aktualna:	dawna:		
3.	Rodz.parku i stan jego zachowania:	dworski; stan zły; zachowane jedynie resztki drzewostanu;			
4.	Czas powstania:	koniec XIX w.			
5.	Położenie parku:	skraj wsi Auguścín, przy szosie z Glesna do Liszkowa.			
6.	Powierzchnia parku:	ogółem ha - 1,0	w tym wód ha - ---	czy są na niej budynki i jakie - budynek zbiorczej szkoły gminnej	
7.	Użytkownik parku:	Zbiorcza Szkoła Gminna.			
8.	Czy jest w rejestrze	data i numer rejestru - - -			
9.	Istniejące dokumentacje /data i autor/	pomiar $\pm$ syt.-wysokościowy - inwentaryzacja zieleni: - mapa ewidencyjna w sk. 1 : 5 000 studium historyczne - założ.tech. - ekonomiczne techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy - -			
10.	Przeprowadzone dotychczas ekspertyzy:	brak			

I Krótka analiza historyczna

1/ Evolucja układu przestrzennego

Pałac znajdujący się w parku pobudowano prawdopodobnie 1 900 roku. Właścicielem majątku w tym czasie był hrabia Witzleben, który posiadał takie wsie jak: Liszkowo, Liszkówek, Marynka i Maszowo. Hrabia mieszkał w pałacu w Liszkowie a w Augustynie mieszkała jego matka. W sąsiedztwie pałacu znajdują się ruiny budynku, w którym mieszkał rządcy hrabiny. W 1937 roku dokonano parcelacji majątku i oddano ziemię w posiadanie 50 - ciu osadnikom polskim. W 1945 roku w czasie odwrotu rodzin niemieckich w głąb Rzeszy, zmarła hrabina. W 1946 roku przeniesiono szkołę ze wsi do pałacu dawnego właściciela.

W chwili obecnej w pałacu mieści się punkt filii
cztero klasowej szkoły gminnej Wyrzyska i mieszkanie
prywatne kierowniczkii szkoły. Od południowego
wschodu dobudowano kurnik , w zachodniej części
pałacu natomiast rozebrano starą werandę i zaada-
ptowano na garaż.

2/ Dawne plany

Dawnych planów nie odnaleziono.

3/ Źródła do dziejów parku

- Kronika Szkoły Podstawowej w Auguście,
- Wywiad z panie ██████████ zamieszkałej w Auguście
od 1933 roku.

II Charakterystyka stanu istniejącego

1/ Układ przestrzenny

Park położony jest przy szosie z Głębca do Liszkowa. Budynek byłego dworu, zajmowany obecnie przez szkołę podstawową, położony jest centralnie na osi W - Z /fot 1,3/.

Istniejący drzewostan zajmuje niewielką część terenu - jedynie obrzeża, wzdłuż ogrodzenia z siatki stalowej i drewna oraz /od południa i zachodu/ rowu bez wody. Część zachodnią, oddzieloną płotem z siatki, stanowi stary zdziczały sad miejscami zabagniony.

Znajdują się tutaj ruiny budynku folwarcznego.

Centralną polanę przed frontem dworu zajmuje boisko szkolne.

Cały obszar parku graniczy z polami.

2/ Skrócona inwentaryzacja roślin

Wykonano pomiar wszystkich drzew w parku.

Jako granicę grubości przyjęto próg 15 cm.

Wyniki pomiaru zawiera załączona tabela.

Zestawienie gatunków występujących w parku przedstawia się następująco:

1. Brzoza brodawkowata

Betula verrucosa /Brz/	szt	2
------------------------	-----	---

2. Buk pospolity

Fagus silvatica /Bk/	szt	2
----------------------	-----	---

3. Dąb szypułkowy

Quercus robur /Db/	szt	11
--------------------	-----	----

4. Grąb pospolity

Carpinus betulus /Gb/	szt	3
-----------------------	-----	---

5. Jabłoń

Malus sp. /Jb/	szt	18
----------------	-----	----

6. Jesion wyniosły

Fraxinus excelsior /Js/	szt	123
-------------------------	-----	-----

7. Grochodrzew biały

Robinia pseudacacia /Ak/	szt	19
--------------------------	-----	----

8. Klon jawor			
<i>Acer pseudoplatanus</i> /Jw/	szt	2	
9. Klon pospolity			
<i>Acer platanoides</i> /Kl/	szt	35	
10. Kasztanowiec zwyczajny			
<i>Aesculus hippocastanum</i> /Ksz/	szt	1	
11. Lipa drobnolistna			
<i>Tilia cordata</i> /Lp/	szt	27	
12. Olsza czarna			
<i>Alnus nigra</i> /Ol/	szt	7	
13. Topola czarna			
<i>Populus nigra</i> /Tp/	szt	2	
14. Właz polny			
<i>Ulmus carpinifolia</i> /Wz/	szt	12	
15. Dąglezja zielona			
<i>Pseudotsuga taxifolia</i> /Dg/	szt	5	
16. Sosna wejmutka			
<i>Pinus strobus</i> /Sow/	szt	1	
17. Świerk pospolity			
<i>Picea excelsa</i> /Sw/	szt	12	
18. Jedlica zielona			
<i>Pseudotsuga taxifolia</i>	szt	3	

pierśn cm	gatunek drzew - ilość																			
	Brz	Lp	Kl	Js	Wz	Db	Bk	Wb	Gb	Kaszt	Rob	Czer	Ol	Gł	Tp	Gr	Sp	Sw	Jd	Md
15	-	-	-	-	-	-	-	~~Kl~~ W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Dg	-
20	-	1	7	27	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	1	-	-	-	1	7
25	-	-	4	25	5	1	-	-	2	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-
30	1	4	9	25	6	4	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	6	-	-
35	-	5	7	19	1	2	-	1	-	-	3	-	2	-	-	-	-	2	-	-
40	-	5	4	13	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-
45	1	3	2	6	-	1	-	-	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
50	-	2	2	4	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
55	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
65	-	1	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
75																				
80																				
85																				
90																				
95																				
100																				
110																				
115																				
120																				
130																				
140																				
Razem:	2	27	35	123	12	11	2	2	3	1	19	-	17	-	12	-	1	12	5	-

Drzewostan parkowy występuje tu jedynie w postaci niewielkich zadrzewień silnie przerośniętych skupinami krzewów. Od południa sad oddziela od pola pasmo zadrzewień złożonych głównie z jesionu wyniosłego.

Brak egzemplarzy zasługujących na szczególną uwagę.

Zarośla krzewów tworzących zwarte skupiny składają się z:

1. Śnieguliczki białej - *Symphoricarpos albus*
2. Bzu lilaka - *Syringa vulgaris*
3. Bzu czarnego - *Sambucus nigra*
4. Grochodrzewu pospolitego - *Robinia pseudoacacia*
5. Suchodrzewu tatarskiego - *Lonicera tatarica*

W runie występują następujące gatunki traw:

wiechlina roczna, wiechlina żółta, kostrzewa owcza, krzyżówka pospolita. W skład runa wchodzi także: pokrzywa zwyczajna, trędownik bulwiasty, kuklik pospolity, gajowiec żółty itd.

3/ Analiza układu przestrzennego

Obiekt stanowi niewielki park w połączeniu z resztą dziedzicznego sadu. Przed frontem byłego dworu położona jest niewielka polana zamknięta wąskimi pasmami zadrzewień. Nic nie wskazuje na to by zaszczyły w układzie większe zmiany. Jedynie brak istniejącej zapewne drogi od budynku folwarcznego przez sad do dworu.

4/ Rola obiektu w krajobrazie

- zurbanizowanym
- naturalnym

Zadrzewienia parkowe wraz z sadem stanowi naturalne połączenie z otaczającymi polami jako zadrzewienie śródpole.

III Wnioski dotyczące

1/ Granicy ochrony konserwatorskiej

- ochrony układu parku
- ochrony ekologicznej
- ochrony kompozycji widokowej

Granice te - jakkolwiek zaznaczono ich propozycje na planie - wydają się być niecelowe z uwagi na niewielki obszar parku i brak szczególnych walorów zabytkowych obiektu.

2/ Eventualne zmiany sposobu użytkowania parku

Dotychczasowe użytkowanie parku jako zaplecza dla uczniów jest celowe i nie wnosi się żadnych zmian. Teren częściowo zabagniony oraz resztki sadu należy zrehabilitować i uproduktywnić tę powierzchnię.

3/Zakresu renowacji

WNIOSEK KONCOWY

Park nie zasługuje na opiekę konserwatorską.

Winien podlegać ochronie jedynie jako cenna

zadrzewienie ~~śródpolne~~ i teren rekreacyjny dla dzieci.

Okręgowy Ośrodek
Rzeczoznawstwa i Doradztwa Rolniczego
Słow. Inż. i Techn. Rolnictwa - S.I.T.R.
61-712 w Poznaniu — Dział Technika
ul. Stalingradzka 5/9, tel. 517-72 wew. 60

Podstawowe oznaczenia graficzne elementów planów dla celów ewidencjonowania zabytkowych założeń zieleni

	<i>Aktualna granica parku</i>
	<i>Pierwotna granica parku</i>
	<i>Budynki murowane</i>
	<i>Budynki drewniane</i>
	<i>Budynki murowane o wartościach zabytkowych</i>
	<i>Budynki drewniane o wartościach zabytkowych</i>
	<i>Miejsca lub pozostałości budynków zabytkowych</i>
	<i>Rzeźby parkowe</i>
	<i>Ogrodzenie trwałe (z muru, kamienia, metalu, na podmurówce i słupach betonowych lub metalowych)</i>
	<i>Ogrodzenie trwałe o wartościach zabytkowych</i>
	<i>Ogrodzenie nietrwałe</i>
	<i>Bramy i furtki</i>
a) b)	a) <i>Aktualne wejście do parku</i> b) <i>Dawne wejście do parku</i>
	<i>Baseny, fontanny</i>
	<i>Rzeki, strumienie</i>
	<i>Naturalny zbiornik wodny</i>
	<i>Naturalny zbiornik wodny zarośnięty szuwarami</i>

	Skarpy
	Drogi dawne dobrze zachowane
	Ślady dróg dawnych
	Drogi założone współcześnie
	Masyw starodrzewia
	Szpalery lub aleje
	Pojedyncze stare drzewa liściaste i iglaste
	Drzewa uznane za pomniki przyrody
	Masyw drzewostanu młodego
	Pojedyncze młode drzewa liściaste i iglaste
	Skupiny krzewów
	Zynopłaty
	Powierzchnie trawiaste
	Kwietniki
	Osie kompozycji
	Osie widokowe
	Stanowisko i kierunek wykonania zdjęcia fotograficznego
	Granice ochrony zabytkowego założenia
	Granice ochrony zewnętrznych powiązań widokowych
	Granice ochrony ekologicznej
	Ewentualne oznaczenia dodatkowe:
Druk: Wójsz zew. w. 154. 20.3.74	

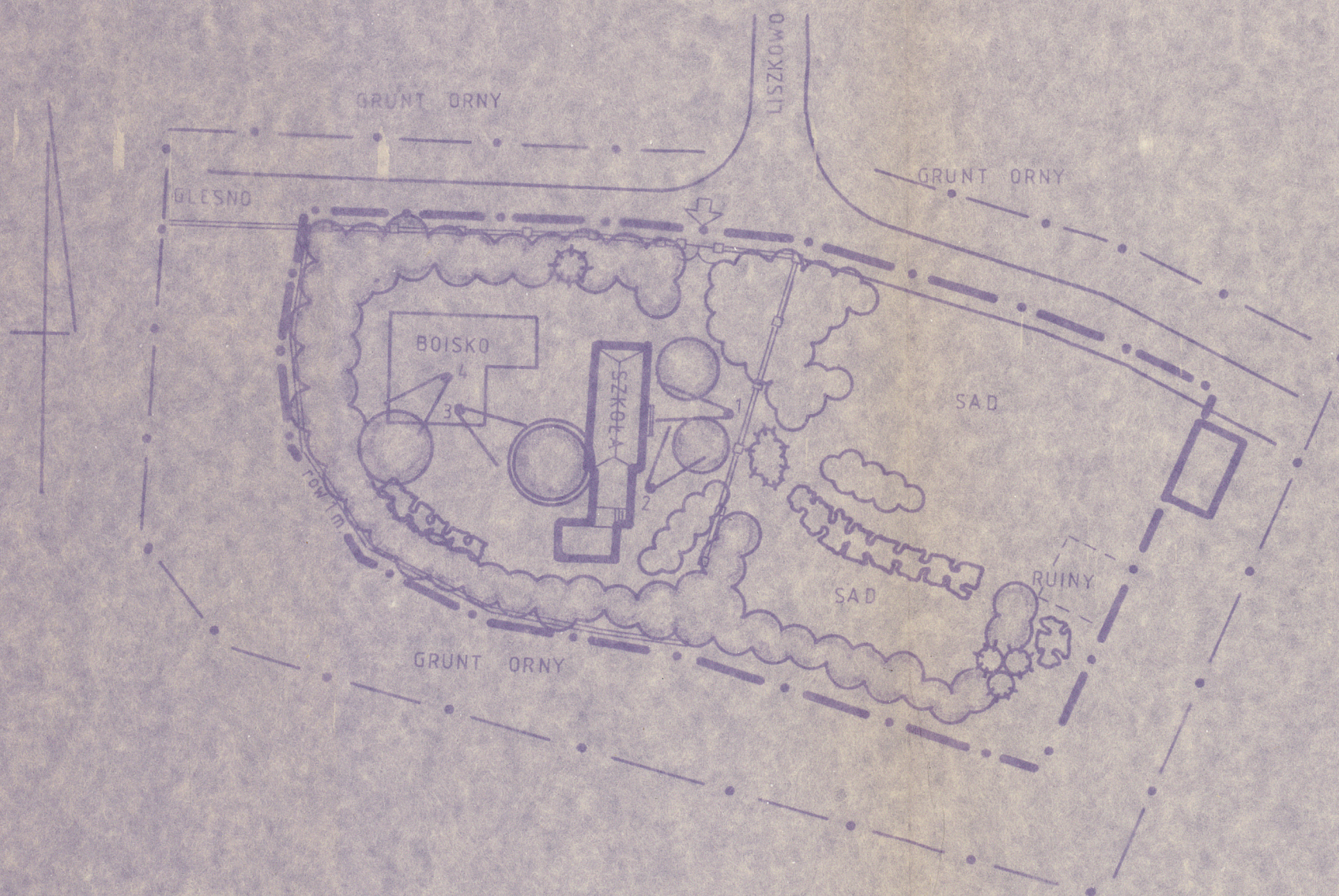

PARK DWORSKI AUGUŚCIN

GMINA WYRZYSK

szkic sytuacyjny 1:1000

0 10 20 30 40 50 m

Mapka sytuacyjna (rejon Wyrzysk)

skala 1:100000

OZNACZENIA :

- == szosy
- inne drogi
- [w] wody
- ▨ miejscowości
- +— tor kolejowy
- - - granica województwa
- . - . " gmin

